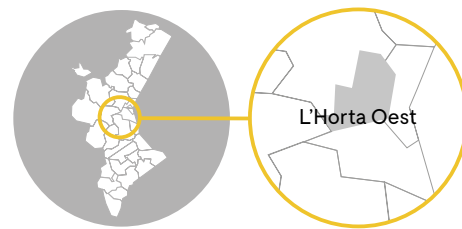
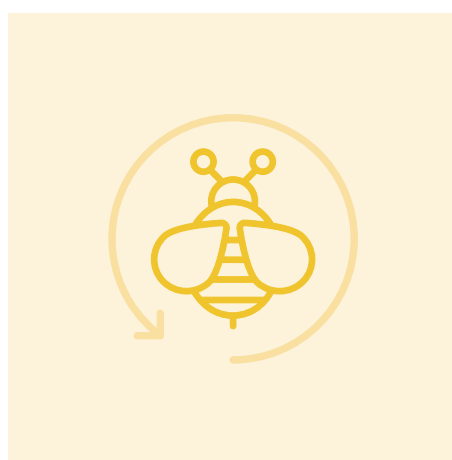

Biodiversari. Una reinvençió de l'experiència docent

Els grans reptes ecosocials als quals ens enfrontem requereixen d'una acció urgent i coordinada per a generar major resiliència en les comunitats locals i educatives.

VIVIM MOMENTS per a la reformulació de vells conceptes de la mà de l'horitzontalitat de les metodologies i de les estratègies pedagògiques. Confondre, sembrar la curiositat, plantar eixa llavor que germina tard o d'hora en el nostre alumnat, procurar que la curiositat desperte i s'encenga l'espurna de la creativitat, el coneixement, i el desenvolupament personal. "Una educació que situe la vida en el centre de la reflexió i de l'experiència, que permeta vincular-se al territori pròxim i a la comunitat, que desemmascare i denuncie l'actual model de desenvolupament i permeta imaginar, construir i experimentar alternatives" (Yayo Herrero, 2018). Així justifica i estructura *Viridian*, el col·lectiu artístic format per Chiara Sgaramella i Estela de Frutos, el projecte d'art i ecologia Biodiversari, en el marc de la formació Resistències Artístiques, que busca visibilitzar la importància de l'agroecologia en l'horta valenciana, mostrar el treball de la Xarxa d'Escoles per l'Horta i enriquir-lo amb les aportacions des de l'art

SENT EL PODCAST

CENTRE I LOCALITAT
IES Ausiàs March, Manises

ETAPA I NIVELL EDUCATIU
Educació Secundària Obligatòria,
3r ESO

- PARAULES CLAU**
- Aprentatge significatiu
  - Agroecologia
  - Innovació
  - Art
  - Corresponsabilitat

AUTORIA
Emili Gascón Ortega,
Professor de Dibuix

César López Ferrer,
Professor de Dibuix

contemporani i la innovació educativa.

La proposta parteix, a nivell curricular, dels continguts d'Educació Plàstica, Visual i Audiovisual, de Ciències de la Natura i de Ciències socials. Donada la temàtica del projecte, aquests continguts es van inserir de manera natural i l'alumnat va integrar els diferents sabers, ampliant-los des de la perspectiva de les pràctiques artístiques contemporànies. Aquestes pràctiques vehiculen la seqüència didàctica, buscant el foment de l'aprenentatge dialògic i involucrant l'alumnat en la creació d'una peça d'art col·lectiu que estimele el pensament divergent, a partir d'activitats lúdiques i creatives que puguen enriquir els vincles i el teixit social intern de la comunitat educativa amb el context involucrat. Tangencialment, es van treballar aspectes relacionats amb l'ètica, la salut i la sostenibilitat, i els ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible).

La pràctica artística aporta al treball per àmbits i a l'Aprenentatge basat en

projectes artístics una forma d'aproximació a la realitat recíproca i és que la creació activa processos mentals particulars que no podrien generar-se a partir de cap altra metodologia. De la mateixa manera, l'observació activa de l'art desencadena en els receptors del missatge una resposta única i a la vegada col·lectiva, en tractar-se d'una experiència expositiva interactiva.

Metodològicament s'adopta un enfocament multidisciplinari des de la perspectiva de la pedagogia crítica (Freire, 2009; 2013; Giroux, 2013), aprenentatge basat en l'experiència i tècniques de diàleg horitzontal i participació activa. Es va expandir l'experiència amb les aportacions de l'alumnat, famílies, professorat i experts convidats. Cal destacar la codocència amb César López, que va suposar un nexa interdisciplinari.

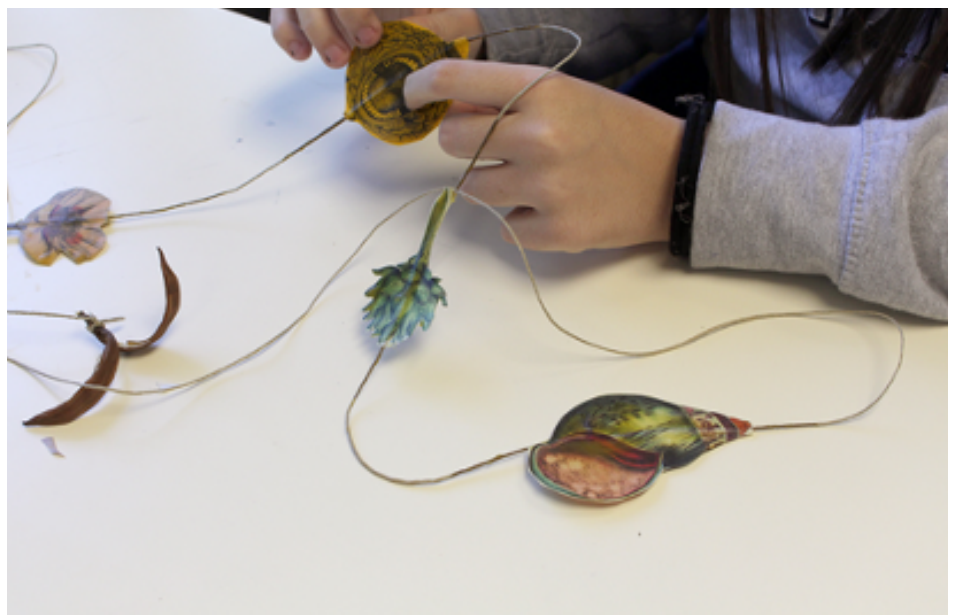
L'estructura del projecte es va organitzar en tres fases: motivació, desenvolupament i síntesi. En un primer moment es va introduir què és l'art contemporani i quines aportacions pot fer davant la crisi ecològica mitjançant la biodiversitat d'imatges. Es va comptar amb la col·laboració d'experts com Steve Cutts, per a expressar problemàtiques mediambientals des del llenguatge audiovisual; Anna Muñoz, representant de Justícia Alimentària País Valencià, per a explorar la sobirania alimentària i la seua importància en relació als nostres hàbits de consum; i Olga Mayoral, biòloga i experta en didàctica de la ciència, per

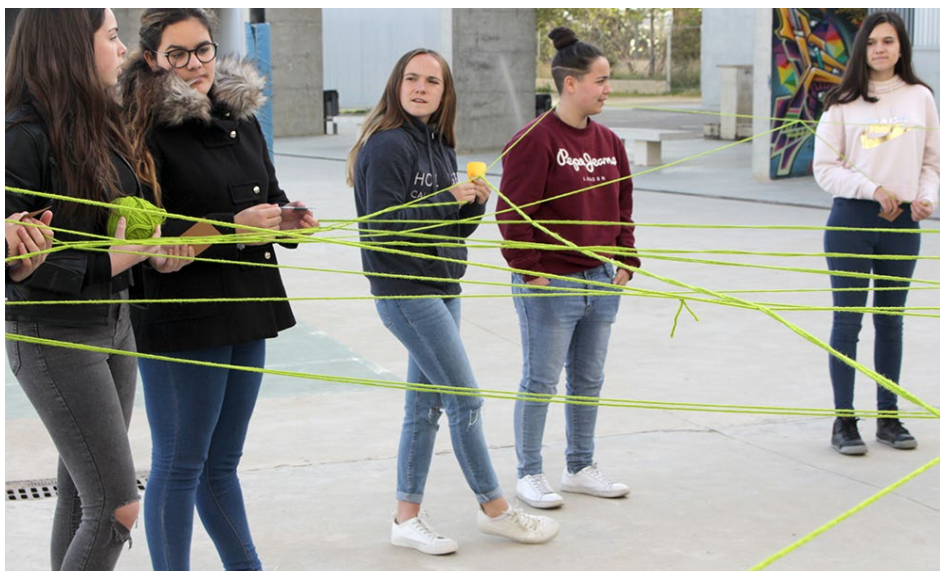

L'alumnat visita els horts de Vorasenda a Carpesa, a l'Horta Nord.

En un primer moment, es va introduir què és l'art contemporani i quines aportacions pot fer davant la crisi ecològica mitjançant la biodiversitat d'imatges

L'alumnat treballa en el muntatge del mòbil dinàmic de l'exposició.

Les alumnes participen en una dinàmica al pati: representació de les connexions existents i les interaccions que es desenvolupen en els delicats ecosistemes terrestres.

PER A SABER-NE MÉS

Freire, P. (2009); *La educación como práctica de la libertad*. Siglo XXI.

Giroux, H. (2013). La pedagogía crítica en tiempos oscuros. *Praxis Educativa*, (17)2, 13-26.

González, L. (2018). *Educar para la transformación ecosocial: orientaciones para la incorporación de la dimensión ecosocial al currículo*. FUHEM.

Herrero, Y. (2016) Apuntes ecofeministas para educar ante la crisis global. *Aula de innovación educativa*, 256, 31-35.

Huerta, R., Vidagañ, M. i Munilla, G. (2013). Percepciones del profesorado sobre la utilización del arte contemporáneo como herramienta pedagógica. *DOCREA (Revista Electrónica de Investigación Docencia y Creatividad)*, 3, 29-45.

Huertas, C. i Corraliza J. A. (2016). Resistencias psicológicas en la percepción del cambio climático. *Papeles de relaciones ecosociales y cambio global*, 136, 107-119.

Pascual, M. et al. (2006). *El currículum oculto antiecológico de los libros de texto*. Ecologistas en Acción.

a explorar les interaccions entre els diferents regnes naturals i com el canvi climàtic afecta la biodiversitat.

A partir d'ací es va crear un joc gegant de biodiversitat i ecologia que representa amb la tècnica del *collage* noves espècies inventades. També es va dissenyar una publicació amb els recursos i les activitats realitzades per a compartir-la amb altres docents i la resta de la comunitat educativa. Finalment, es va elaborar una proposta expositiva paral·lela a la Marxa d'Escoles per l'Horta. Podem valorar per part de tots

els agents implicats en Biodiversari, que ha resultat una experiència pedagògica enriquidora per la qualitat i la quantitat de personal especialista involucrat. Emocionant per l'evolució del projecte que ha creat, de manera quasi autònoma, les seues pròpies reaccions i esdeveniments. Innovadora per l'absència de limitacions metodològiques autoimposades. Original i variada per la gran originalitat i varietat dels recursos educatius emprats. i única, perquè ha integrat l'alumnat, el professorat, els artistes i ha comptat amb la complicitat de tot el centre ●

El mòbil representa l'equilibri inestable característics dels ecosistemes. Novament, els xiquets i xiquetes sorprenen interpretant l'obra com un joc amb el qual podien interactuar.

